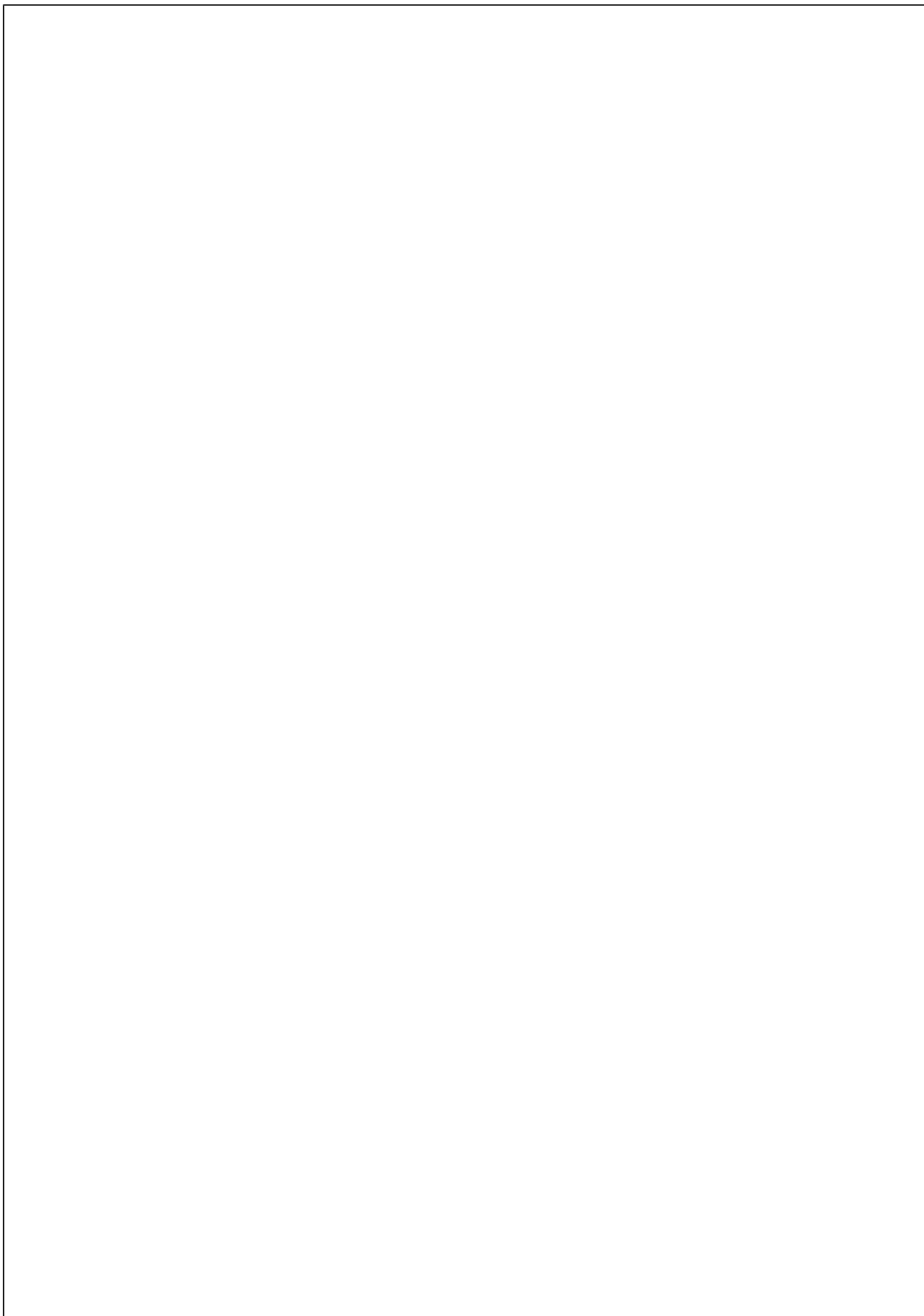

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/215676,Dyskusja-o-Zdzislawie-Badosze-Zelaznym-w-Kartuzach.html>
27.02.2026, 01:47

[Następny](#)

[Powrót](#)

Dyskusja o Zdzisławie Badosze „Żelaznym” w Kartuzach

17 marca 2025 roku w Kartuzach odbyły się wydarzenia upamiętniające Zdzisława Badochę „Żelaznego”, jednego z najodważniejszych żołnierzy 5. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, który walczył u boku mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Uroczystości te były częścią obchodów 100. rocznicy urodzin bohatera, przypadającej 23 marca. W wydarzeniu wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

17.03.2025

[Podziemie niepodległościowe \(Żołnierze Wyklęci\) Zdzisław Badocha „Żelazny”](#)

Obchody rozpoczęły się od złożenia kwiatów przez delegację Instytutu Pamięci Narodowej pod pomnikiem Zdzisława Badochy w Sierakowicach oraz pod tablicą pamiątkową w Bączu. Był to moment oddania hołdu młodemu dowódcy, który zginął w wieku zaledwie 21 lat, walcząc o wolną Polskę.

W Kartuzach przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod obeliskiem upamiętniającym Danutę Siedzikówną „Inkę”.

W Kartuskim Centrum Kultury odbyło się spotkanie poświęcone postaci „Żelaznego” oraz działalności podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej. W dyskusji udział wzięli: dr hab. Karol Polejowski – zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, dr Tomasz Łabuszewski – dyrektor oddziału IPN w Warszawie, dr hab. Piotr Niwiński – IPN w Gdańsku oraz Anna Dymek – IPN w Gdańsku. Dyskusję poprowadził dr Daniel Czerwiński z gdańskiego IPN.

W wydarzeniu uczestniczyło wielu mieszkańców regionu, pasjonatów historii oraz młodzież szkolna, dla której była to cenna lekcja o bohaterstwie i niezłomności Żołnierzy Wyklętych.

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą Zdzisława Badochę w Bączu - 17 marca 2025. Fot. Roman Jocher

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą Zdzisława Badochę w Bączu - 17 marca 2025. Fot. Roman Jocher

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod pomnikiem Zdzisława Badochy w Sierakowicach - 17 marca 2025. Fot. Roman Jocher

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod pomnikiem Zdzisława Badochy w Sierakowicach - 17 marca 2025. Fot. Roman Jocher

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod obeliskiem upamiętniającym Danutę Siedzikówną „Inkę” - Kartuzy, 17 marca 2025.
Fot. Roman Jocher

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod obeliskiem upamiętniającym Danutę Siedzikówną „Inkę” - Kartuzy, 17 marca 2025.
Fot. Roman Jocher

* * *

Zdzisław Badocha „Żelazny” - ppor. cz.w., dowódca 5. szwadronu 5. Brygady Wileńskiej AK w

okresie pomorskim.

W czerwcu 1942 r. wstąpił do Armii Krajowej na terenie 23. Ośrodka Dywersyjnego Ignalino-Święciany, gdzie objął dowództwo jednego z patroli dywersyjnych. W maju 1944 r. wstąpił do 5. Brygady Wileńskiej AK. Po jej rozwiązaniu w końcu lipca 1944 r., „ogarnięty” przez wojska sowieckie, został przymusowo wcielony do II Armii ludowego Wojska Polskiego.

Zdezerterował z niej już w październiku 1944 r. i dołączył z powrotem do oddziału kadrowego mjr. „Łupaszki” operującego na Białostocczyźnie. W odtwarzanej na początku kwietnia 1945 r. 5. Brygadzie Wileńskiej AK pełnił funkcję dowódcy plutonu w 4. szwadronie por. Mariana Plucińskiego „Mścisława”. Pomimo bardzo młodego wieku (20 lat) dał się poznać jako energiczny, zdecydowany i odważny dowódca pododdziału – dlatego też jesienią 1945 r. dostał awans do stopnia ppor. cz.w.

Po rozwiązaniu brygady we wrześniu 1945 r. przez kilka tygodni przebywał u rodziny na Śląsku, po czym wrócił do konspiracji, obejmując dowództwo jednego z pierwszych patroli dywersyjnych odtwarzanej na Pomorzu 5. Brygady. Uczestniczył w wielu brawurowych akcjach w Słupsku, Koszalinie, Białogardzie, Trójmieście, dając dowody opanowania i umiejętności podejmowania szybkich, zdecydowanych decyzji.

Od połowy kwietnia 1946 r. ponownie w partyzantce – najpierw jako dowódca kadrowego oddziału 5. Brygady, a następnie 5. szwadronu. Realizując opracowaną przez mjr. „Łupaszkę” koncepcję działań lotnych pododdziałów bojowych, nadał jej swój specyficzny, niezwykle dynamiczny rys. To dowodzony przez niego szwadron wprawiał w prawdziwe osłupienie resort bezpieczeństwa rajdami pełnymi raptownych zwrotów, zasadzek i pościgów, podczas których przemierzał dziennie setki kilometrów (tak jak 19 maja 1946 r.). Sukcesy te znalazły pełne uznanie mjr. „Łupaszki”, który po wręczeniu mu bardzo osobistej nagrody – sygnetu 5. Brygady Wileńskiej – wystąpił do Komendy eksterytorialnego Okręgu Wileńskiego z wnioskiem o nadanie mu Krzyża Virtuti Militari V klasy, uzasadniając to w następujący sposób: „Bardzo odważny, dzielny, pełen inicjatywy, wykazał wielką odwagę osobistą”.

Po zranieniu 10 czerwca 1946 r. w potyczce z grupą operacyjną UBP – MO pod Tulicami nie wrócił już do oddziału. Poległ 28 czerwca 1946 r. w przypadkowym starciu z grupą operacyjną MO ze Sztumu. Miejsce jego pochówku jest nieznane.

Polecamy materiały Instytutu Pamięci Narodowej:

- [Zdzisław Badocha „Żelazny”](#)
- [Poszukiwania szczątków ppor. Zdzisława Badochy „Żelaznego”](#)
- [Anna Płońska: *Ni śladu, ni znaku - życie i śmierć „Żelaznego”*](#)
- [Robert Szcześniak: *Śmierć „Żelaznego”*](#)
- [Łukasz Borkowski, *Zdzisław Badocha „Żelazny” 1925-1946. Niezłomny z Zagłębia*. Katowice 2020](#)
- [Łukasz Borkowski, *„Żelazny” od „Łupaszki”. Ppor. Zdzisław Badocha \(1925-1946\)*. Katowice-Warszawa 2017](#)
- [Rozmowa z Łukaszem Borkowskim, autorem książki o ppor. Zdzisławie Badosze „Żelaznym”](#)
- [Wilcze tropy. Zeszyt 5. „Żelazny” - Zdzisław Badocha, scenariusz Sławomir Zajączkowski, rysunki Krzysztof Wyrzykowski, wkładka historyczna i konsultacja historyczna Kazimierz Krajewski, dr Tomasz Łabuszewski, Warszawa 2016](#)
- [„PodCzas - Podcast IPN Katowice” - Niezłomny z Zagłębia - Zdzisław Badocha „Żelazny”. W setną rocznicę urodzin](#)

[IPNtv: Żołnierze Niezłomni - Zdzisław Badocha „Żelazny”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kartuzy

Gdańsk

Podziemie antykomunistyczne, Żołnierze Niezłomni, Żołnierze Wyklęci

Dyskusja

Powiązane wiadomości

Pokaz filmu „Pomorski rajd majora »Łupaszki«” w Kartuzach